

מסורת הש"ס

(א) [ויקרא יח, ב] [לקמן
נב, ג] (ג) [דברים כה,
ד] [שם, ה] [לקמן נב, ז]
(ו) [רש"ל],

תורה אור השלם

1. ויקרא על המזבח בדבר יי' ויאמר מזבח מזבח כה אמר יי' הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו וזבח עליך את כהני הבמות המקטרים עליך ועצמות אדם ישרפו עליך: מלכים א יג ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נתן גט
וכו' לאפקועי. נ"צ ע"ל
דף נב ע"צ דיש לאו בגט
ג"כ רק דהוא אסמכתא:
(ב) ד"ה וחילצה וכו' לא
מפטר רח כשאר יבם
שכונס את יבמתו:

מוסף רע"י

שי"ן לעמוד קודם. וצל
היסטוריה. וקרינה אל
הספירה. הדאי וכל עלה
כלה יוכל עלה אל. וגי.
(דקדקו) ש"ן. וגי.
כלומר תנומות מושפין
מחבר חנשה. אל כל
מחבר חנשה. וכל
מקום (שדריש) וגי.
בכחות ש"ן: אל: וגי.
כלת הרבה כחל חנשי
אלה שומר חנשי
מדרש קר הוא ש"ן.
חנשו נלש (וישי) ש"ן.
המבאר. משמע ש"ן
מלי כלל ע"ד (שקם) ש"ן.
המבסוקריה. חנשי.
שחלל חנשי ש"ן.
המאריה. חנשי.
שחולל חנשי וגי ש"ן.
מחלל חנשי וגי ש"ן.
חנשי יוכל לחלל חנשי
(סוכה) וגי חנשי חנשי.
מלי וגי חנשי חנשי.
(דקדק) וגי.

הדרן עלך החולץ

תום' חד מקמאי

דלא בעין שאר האכל
מורים דקא וכו' אלביא
דר' עקבא דרמתי' ביכמי
שאר קאמו דלודיהי
הלוד ממוז ואצו' דרמתי
לא תהיה לא מפרשין
גינה אלז חפסי בה
קדושי' ולאווא חזא דאחא.
והכי אינא חפ' בהש
(ברב) תרניא חתם וז' דרע'
דאמו אר' קדושי' תופסי'
מחיבי' לאוין חבל אלבי
אין ממוז מיכמה. לאוין
אין ממוז מחיבי' לאוין
היא נתן דר"מ חזא דאמו
מחיבי' לאוין ששאר הי'
ממוז מחיבי' לאוין גרדי
לאוין ממוז ח' דרבנן
דאמו אר' קדושי' תופסי'
איכא למימר דר' חזא
הוא ופליג א"צ אמר ר' א
ליך חזא נתן אמר
ביכמי כד"ע תנזני' הי'
ע"מ מקדושה לאוין ע"מ
שיחולן לך ביכמי וכו'
אניה מקדושה אלמא אר'
קדושי' תופסי' ביכמי
שאלווין קדושי' תופסי'
ביכמי לאוין הי' דבר של
ב"ל. וס"ל לר' דלא
מחוקמה חתם מותיא
כרמי' דחזא לר"מ אמר
מקנה דשילב' כרתניא
תנש שאני עושה שילב'
א"צ חזא ר' רמי' אומר

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

שני דורות. שנים שפוסקין לאדם בשעת לידתו: **זכה מוסיפין לו.** והאי אמלא לשון תוספת הוא: **משלו הוסיפו לו.** אלא שמתחלה היו רואים לפחות משני: **סדע.** שמתחלה כשנולד נפסקו לו כל אורו תוספת: **שהרי נביא נתנבא.** צימי ירבעם שנים הרבה קודם הנה

בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ובשעת חליו של חזקיה עדיין לא נולד מנשה שממנו יאֵה יאשיהו הוּי אומר בשעת חליו גזרו לפחות משניו וכשזכה השלימו לו: **משנה שאינה לריבה**. דיל קרי כי רב הוא עליה בצידיה! שלא נאסרה אחותה אלא בצידיה:

הדרן עלך החולין

רבן גמליאל **אומר**. קדר משנה זו
שלא תטעה לשבש הגירסא
שספרים קדר יבס אחד ויבמה אחת
מחלה מפרש דין גט וחליצה וציהא
שאחר מאמר ואח"כ מפרש דין מאמר
וציהא וחליצה שאחר גט ואח"כ דין
מאמר וגט וציהא שאחר החליצה
ואח"כ דין מאמר וגט וחליצה שאחר
הציהא וכן קדר יבס א' ושמי יבמות:
אין גט אחר גט. שמי יבמות לאדם
אחד מאח אחד ונתן גט לזו וגט לזו
אינו אסור בקרובות שיהי דאי קמא
אהני הא פקעה זיקה דמרווייהו והוי
בגדרא נכרית ואי קמא לא אהני
למידיה בנראה נמי לא אהני והלכך
לאו גרושתא היא. וכן שמי יבמות ליבמה
אחת ונתן זה גט אהי גט האחרון אינו
כלום ומותר בקרובותיה וטעמא
דכפרשית: ולא מאמר אחר מאמר.
בין ציבס אחד לשמי יבמות בין שמי
יבמים ליבמה אחת האחרון אין כלום
לפסול את הראשונה עליו ואינה רכירה
הימנו גט ולא ליבסקר בקרובות
השנייה: ולא צעילה אחר צעילה.

על צרתה ביאת זנות בעלמא הוא ואין אסור בקרובותיה: **גט אחר גט.** דקמא לא דחה לגמרי הלכך אכתי איכא פלגא זיקא דהא בעיא חליצה הלכך אהני בתרא והוא גרושתו ואסור בקרובותיה: **זיז.** לאו אפלוגתא קאי אלא מלתא באנפי נפשה היא ואיכס אחד ואיצמא אחת קאי והני קלמא כ"ד דין יבם ויצמא והני מפרש בגמ' (א): **צריכה הימנו חליצה.** ואם רצה לכונוס לא יכונוס דכיון דהתחיל בגירושין קיימא עליה בלא יצנה (ב): **צריכה הימנו גט.** דחליצה אפקעתא לזיקתא ובעי גט לאפקועי קידושין דליה דחליצה לא מפקעת קידושין: **הרי זו כנוסה.** מפרש בגמרא (ג) אף זו כנוסה: **נאן גט ועשה מאמר.** באותה יצמה עצמה אפי' ר"מ מודה דגט נאמן אחר הגט דמספקא ליה אי גט דחי אי לא ודלמא דגט לא דחי ואהני מאמר יצמין בה וכ"ס לרבנן דאמרי גט דוחה קצת ומשייר קצת אהני מאמר למיקני שוירא דגט וזריך גט למאמרו וחליצה לזיקתו ויצומי לא דמגט קמא קיימא עליה בלא יצנה: **נאן גט ובעל אסור לקיימה** דקמה עליה בלא יצנה וצריכה גט לביאתו וחליצה לזיקתו. גט לביאתו ואפילו לר' עקיבא דאמר (דע"י:) אין קידושין תופסין בחיובי לאוין דהא הך מתני' כולה ר' עקיבא היא כדמפרש בגמ' (ה) הכא מודי דתפסי קידושין כולה דגט לאו חליצה דמי (ו) לאפקועי כולה זיקא הלכך לא עמדה עליו בלאו גמור: **וחליצה.** לזיקתו. ובגט לחודיה לא מפטרא (ז) (ח) ובמין אשחר כונס אס' יצמנו שיכול לפטורה בנט משום

דהוי' ביאה פסולה משום גט קמא ולא קניא לגמרי: אין ללמד הל' ואפ"ה דחיא לגמרי ואין אחריה כלום דלא הדר ומקדש לה במאמרו בחיובי לזוין והכי מפרש בגמ' דמחרי' ר"ע היא: חלץ ועשה בה פסולא כיצא חלץ אחר חליצה כלום שאין מאמרו וביאה תופסין בה אחר חלצין אחר בלמאי ליהוי ליתמורי בקרובותיה ואי מיתסר וקאי מחמת מאמרו נתן גט לשומעיון דלין ללמד ביאה כלום ויקט ביזויים וביזוי' בגמ' [נב]: או בעל ועשה מאמרו. או נתן גט אחר ביאה או חלץ אחר לה כששתו גמורה ולא בעיה חליצה ואם רצה להחזיר מחזירה וחליצה דלמא ביאה לא הוה צריך למימני דפשיטא לן ללא מהני דלמאי ליהוי דלמא דמי דמאי דקעביד הא מיתסר וקאי בקרובותיה אלא אידי' קידושין תופסין בחלוצו תנא גמי בעל ועשה מאמרו והכי מפרש ואלישנא דסיפא דקמי' גט בעל ועשה מאמרו או נתן גט וחלץ

מוסיפין לו. והא דא
ומזוני לאו צו
מילתא פשיטא דזכות גדול
מזל לישראל ומיהו לא שכ

אלו שני דורות זכה משלימין לו לא זכה פוחתין לו דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים זכה מוסיפים לו לא זכה פוחתין לו אמרו לו לרבי עקיבא הרי הוא אומר והוספתי על ימך חמש עשרה שנה אמר להם משלו הוסיפו לו תדע שהרי נביא עומד ומתנבא יִהְיֶה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ועדיין לא נולד מנשה ורבנן מי כתיב מחזקיה לבית דוד כתיב אי מחזקיה נולד אי מאינש אחרנא: אשתו שמתה וכו' יבמתו שמתה וכו': אמר רב יוסף כאן שנה רבי משנה שאינה צריכה:

הדרן עלך החולין

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט ולא
מאמר אחר מאמר ולא בעילה אחר
בעילה ולא חליצה אחר חליצה וחכמים
אומרים **איש** גט אחר גט **ויש** מאמר אחר
מאמר **אבל** לא אחר בעילה ולא אחר חליצה
כלום **כי** צדד עשה מאמר ביבמתו ונתן לה
גט צריכה הימנו חליצה עשה מאמר וחליצה
צריכה הימנו גט עשה מאמר ובעל הרי זו
כמצותה **נתן** גט ועשה מאמר צריכה גט
וחליצה נתן גט ובעל צריכה גט וחליצה נתן
גט וחליץ **אין** אחר חליצה כלום חליץ ועשה
מאמר נתן גט ובעל או בעל ועשה מאמר
נתן גט וחליץ **אין** אחר חליצה כלום
אחת

רָבֵן גַּמְלִיאֵל אִין מַאֵם
 עֲקִיבָא אַרְעֵי דְקִדְשׁ
 קִדְשׁוֹשׁין אַחֵר צִיָּה הִתְם
 צִיָּה פִקְעָה וְזִקָּה אֲנֵל
 מִדְּרַבָּנָן וְלֹא תִקּוֹן רַבָּנָן שִׁי
 בְּגַמְרָא עֵלָּה וְז' דְּבִרֵּי ר' עֲנִי
וְלֵא בְּעִיָּה אַחֵר בְּעִיָּה
 בְּעִיָּה פְסוּלָה גְּבוּל
 דִּישׁ אַחֲרֵיהּ מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁ
 הֵייוּ אֲפִילוּ אַחֵר חֲלִיצָה פֶּסֶם
 גַּם צִרְיָבָה חֲלִיצָה. הֵייוּ
 גַּם לְמֵאמְרוֹ שֶׁרִּיא אָף לִי
 הִדְוֹתֶהָ אִפִּי הִיא דְּמֵאִי
 צִרְיָבָה הֵיבֵמְנוּ גַּם. הִכָּא לָא
 אֲרִיכָה גַּם לְמֵאמְרֵי שֶׁכֵּן וְ
 לְעִשׂוֹת כְּלוֹם: **חֲלִיץ**
 אֵרֶךְ לִמְיָתוֹ כֻּלָּל דְּבִי
 כְּלוֹם אַרְעִים שֶׁהִיא חֲלִיצָה
 אַחֲרֵיהּ כְּלוֹם

[illegible]

٦

עין משפט
נר מצוה

א א מ״י פ״ה מהלכות
 יבום הלכה ד׳ טו״שׁ
 אה״ע סימן קע סעיף ג׳:
 ב ב מ״י שם טו״שׁ שם
 סעיף ו׳:
 ג ג מ״י שם טו״שׁ שם
 סעיף יב׳:
 ד ד מ״י שם הלכה ד
 טו״שׁ שם סעי׳ ג׳:
 ה ה מ״י שם הלכה ז
 טו״שׁ שם סעיף ט
 וסעיף י׳:
 ו ו מ״י שם טו״שׁ שם
 סעיף יד׳:

תוספות ישנים

למחר קושיא לעיל דפריך
לעיל כ"י קעבאל תמלי
למחר הוה מועבד וי
א"ש לעיל ודשמה טבל
למר דפריך אטקטורא הו
למחר גמול גופא למחר
ללא תפסן דה קדוש.
לא תמיז בנפשו מועב
ה"א דתפסן דה קדוש
ולא הוה חולד מזה כמו
בטוס' דמלוה מזה קרל
בטוס' דמכוי ליהות וי
ללא תפסן דה קדוש
דק"ל דליתוי תפסן ק"י
תמחוי גרבוש עט טוס
ו'ו' [קמל' קרל דמטענ']
ד"ב דק"ל: "א" (א) למחר
ד"ב יתמה ארבל למחר
דמחשבה ק"ל תמנה א'
דמדיק' ב"פ' (א) כ"י.
יוסף לוי יום יהוד דיוק'
דקטבן קרל ויק אכל
דקסל דלשמן זכירא שני
דדרוש כל שגמיה דלרשא
לחיתתא דנעמיה ולגרמיה
ב"פ' (א) וק' מ' ע"ב) ודמחש
לאחר מ'ו' מ'אטקטורא
יחמא י' ש' תמה מ'ו'
כיון שגמיה דלרשא כמח
דמ'י. מחלד דלסור להמיר
גרמיה דמחשבה ודוה
אחרי' שגמיה תמחשבה:

הדרן עלך החולין

תוֹם' חַד מְקַמְא' (הַמֶּשֶׁךְ)
יַפֵּר שְׂמַח עֲתִידָא וְלֵילֵי
יִתֵּן לָנוּ מִן הָרָאיוֹ שֶׁל
חֵד לִרְבֵּי הָהֶם אֲזִיקוּמָה
דְּמִקְרָא; רַבָּה בַּר רַב הֲוֵה
רַחֵם דְּבִי בִּמְדוּרָא קִינָא
יִסִּים לְעוֹשֵׁינָם. יִשְׁמָלָה
מִסְפָּקָא לֵיל וְיִסֵּל לֵיל
מִכְּמִיבָה מִכְּמִיבָה מִדָּא
אֲבָל סָפֵק מִמּוֹד הוּא וְכִין
דְּקִילִי שְׁמָלָאֵי שֶׁ מִכְּמִיבָה
מִכְּמִיבָה מִדָּא וְהִנֵּה
הֵל מִדְּרִים כָּבֵד עַל הַגֵּה
זֶה הַסּוּטָה וְעַל שְׁמוֹת.
יָבֵם שֶׁנֶּה שְׁחֵר מִדָּא
(בְּרִים) [לְעִדְרִין] קִנָּה
בְּגֵדָה אִינוּ מִכְּמִיבָה כָּל אִינוּ
סָפֵק שְׁמוֹתֵי כֵּן אִינוּ
מִדָּא וְהִנֵּה אֲבָל מִמּוֹד סָפֵק
וְהִנֵּה בְּמִדּוֹרָא וְאִסּוּר
בִּישְׂרָאֵלִי. וְאִתָּה דְּבִי
מִיָּד אֲדָעִי יִסֵּל לֵיל
דָּאן קְרוּשִׁין תּוֹפְסִין מִדָּה
הוּא דָּאן הוֹלֵד מִמּוֹד וְלֵא
פְּלִי אֲמַתְהִינָא. יִשְׁמָלָה
שֶׁנֶּה אֲדָעִי דְּמִסְפָּקָא לֵיל
אִינוּ קְרוּשִׁין תּוֹפְסִין בַּר
אִינוּ לֵא מִדָּה הוּא דָּאן
הוֹלֵד מִמּוֹד [וְאִנּוּם]
מִמָּא דְּאִסּוּר הֵטֵל לְדִבְרֵי
מִסְפָּקָא בְּשׂוֹמְרֵי יָבֵם
כִּיבֵם אִינוּ שְׁמָלָאֵי
מִשְׁפַּחַת אֵלֵּי מִשְׁפַּחַת
דָּהָה כִּבֵּה תִּלְיָא אִינוּ
קְרוּשִׁין תּוֹפְסִין בַּר הוֹלֵד
מִמּוֹד אִינוּ קְרוּשִׁין תּוֹפְסִין
בַּר הוֹלֵד שְׁרִי:

(א) ז"ל ורב דאמר לקמן (ז"ב)
אין קדושין מופסין ביבמה.
(ב) ז"ל אמר לך רב אנא
דאמרי כהך תנא דיבמה כהדה
דמניין בקדושין (ס"ב).